

MEDYA, GENÇLİK VE EĞİTİM

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (md.3) ile 4857 sayılı İş Kanunu (md.71) 18 yaşından küçükleri çocuk olarak kabul etmekte, 18 - 25 yaş aralığını genç saymaktadır. Bu yaş aralığı da lise son ile, devam edenler açısından üniversite lisans eğitiminin bitimine denk gelmektedir. Ancak 15 yaş ile 25 yaş arasındaki 10 nesli genç saymak yararlı olacaktır.

Anadolu'da gençlere "Cahal" sıfatını yakıştırırlar. Bu kavram tecrübesiz, geleceği planlayamaz, doğru ve isabetli karar veremez, hata yapar manasında kullanılır. Eğitim düzeyi ne olursa olsun, isterse dört fakülte bitirsin, eğer genç bir sorumluluk üstlenmemişse, "iş başa düşmediyse" halen cahaldır. Gençlerin psikolojik yapıları ve davranışlarını ifade eden "Delikanlı" kelimesi de bize özgü bir kavramdır. Onların kanı delidir, kalıba sığmaz, ne yapacağı, nasıl davranacağı belli olmaz. Yetişkinlerin, ebeveynlerin istemediği hareketler de yapabilirler; hoş gitmeyen sözler de söyleyebilirler. Biraz olgunlaşmaları, sorumluluk üstlenmeleri, pişmeleri gerekir.

Aslan Ot Yemez

Gençlerin psikolojik yapıları, beden dilleri dünyanın her yerinde benzerlik gösterir. Hemen hemen her genç aynı fiziki ve ruhi aşamalardan geçer. Ancak algıları, kişilik ve zeka yapıları, alışkanlıkları farklı olabilir. Eğitim uzmanları, insanları en bilinen haliyle işitsel, görsel, dokunsal zeka ve kişilik olarak gruplandırmaktadır. Gencin kişilik yapısını iyi tahlil edersek ona nasıl davranmamız gerektiğinin ipuçlarını yakalamış oluruz.

Nasıl ki etçil aslana zorla ot, otçul ata da et yedirmeye çalışmak mantıksız olur ve sonuçsuz kalırsa; gencin zeka, kişilik, biyolojik ve algı yapısına ters gelen bir davranış yapmaya zorlanması halinde de tepki gösterme ihtimali çok yüksek olacaktır.

Kelimeler Köprü de Olabilir Duvar da

İnsanlar arasında sorunların çözümünün en etkili yolu hiç şüphesiz ki empati ve etkin iletişimidir. İletişim kuramlarında etkin iletişim, ortam ve zamana göre en uygun söz ve davranış olarak ifade edilir. Gençlerle konuşurken halet-i ruhiyelerini dikkate almak gerekir. Kelimeler ve tavırlar insanlar arasında duvar da olabilir, köprü de olabilir. İyi seçilmiş, pozitif mesajlar içeren kelimelerden oluşan yapıcı, paylaşımcı cümleler insanları birbirine yakınlıklaştıracakları gibi; negatif duygular içeren, kırıcı, eleştirel, emir yüklü cümleler de insanları birbirinden uzaklaştırır.

İnsanlar, özellikle gençler doğal gelişmelerinde, başarılarında ve makul kararlarında başka insanların onaylarını ve sevgilerini ararlar. Aile fertlerinden ve arkadaş grubundan bu desteği bulamayan gençler korku ve endişeye kapılacak, sağlıklı bir kişiliğin gelişimi bir ölçüde engellenecektir. Bu sebeple gençlerin başarılarını, makul fikirlerini ve davranışlarını onaylamak, olumlu karşılamak ve bunu kendilerine ifade etmek onları mutlu edecek, öz güvenlerini artıracak ve daha olumlu ve sağlıklı davranışlara yönlendirecektir.

Öldüren Eğlence

Günümüz gençliğinin ağırlıklı olarak internetle ilgilendiği, televizyon seyrettiği, cep telefonu ile mesajlaştığı, müzik dinlediği; bunun yanında kitap ve gazete okumadığı görülmektedir. Yapılan araştırmalarda gençlerin ağırlıklı olarak televizyon, müzik ve bilgisayarla vakit geçirdikleri görülmektedir.

Neil Postman (2004), televizyon programlarının insanlar, özellikle gençler üzerindeki olumsuz ve yıkıcı etkilerini incelediği "Televizyon: Öldüren Eğlence" isimli kitabında, "Medya çağı, bir Gösteri Çağıdır" ifadesini kullanarak, gösteri çağını hakikatin imaja yenik düştüğü,

her şeyin eğlenceli bir biçimde sunulması içeriksizleştirildiği, enformasyon bombardımanının insanları parçalara ayırarak tepkisizleştirdiği, algılama ve muhakeme yeteneğinin azaldığı bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Televizyonun yanında internet, cep telefonunu da bu kapsama dahil etmek gerekir.

Gerçekten televizyonun yanında sosyal medya adıyla iletişim çılgınlığına kaynaklık eden internet, cep telefonları zamanı öldürüyor, bilgiyi öldürüyor, gözleri – beyni öldürüyor, okuma yazmayı öldürüyor, aile içi iletişimi öldürüyor, akraba ilişkilerini öldürüyor, gençleri öldürüyor, kısacası geleceği öldürüyor.

Günümüzde televizyon ve bilinçsiz kullanılan internet yılan gibi, çıyan gibi, akrep gibi, esrar-eroin gibi, silah gibi tehlikeli bir hal almış, sebep olduğu bağımlılıklar tedavi edilmesi gereken hastalık boyutuna ulaşmıştır. Kalb (2007:s.4,18), konunun uluslararası boyutuna da değinerek, medyanın, dolayısıyla televizyonun öteden beri propaganda silahı olarak kullanıldığını, kamera ve bilgisayarın da günümüzde savaş silahları haline geldiğini belirtmektedir.

Ülkemizde televizyon kanalları milletin hassasiyetlerini, çocukları, gençleri, kamu yararını gözetmeden, sosyal sorumluluk bilincinden uzak bir yayın politikası izlemektedirler. Televizyon içerikleri, aile ortamında seyredilebilecek nitelik ve edepten çok uzak seviyededir. Birçok program şiddeti, yalan söylemeyi, aldatmayı, genel olarak suç işlemeyi ve cinselliği teşvik etmektedir.

Medyada Şiddet

Türkiye’de 1994 yılında yapılan bir araştırmada, bir Pazar günü televizyonun karşısına oturan bir çocuk, 7 kanalda, 600’den fazla şiddet olayında 500’den fazla kişinin vahşice ölümüne tanık olmaktadır (Kalay,1998:99). Çizgi filmlerin, özellikle bilgisayar oyunlarının çoğunluğunda yoğun şiddet unsurları ve sahneleri vardır.

Hemen hemen tamamı ABD ve Batı kaynaklı, şiddet içeren bilgisayar oyunlarında olayların geçtiği yerler Müslüman Coğrafyadır ve düşman cephesinde olanlar da hep Arap veya Müslüman görünümlüdür. Bu oyunları oynayan bir gencin şuuru altına, bu coğrafyada kendinden olmayan herkesin, Arap ve Müslümanların öldürülmesi gereken varlıklar olduğu algısı yerleştirilmektedir.

Rigel(1995:17), televizyonda yer alan şiddet unsurunun, ölümden, acıdan zevk alan yeni bir izleyici kitlesi ortaya çıkardığı tespitinde bulunmaktadır. Oskay (1998:93), televizyonda seyredilen şiddetin, insanları şiddete başvurmaya yönelttiğini; Trend (2007:80), medyada şiddetin, insanları şiddet dolu bir dünyada yaşadıklarına ve dünyayı daha güvenli hale getirmek için şiddetin gerekli olduğuna inandırdığını, Çığ(2006:51) da, televizyonda çok fazla şiddet seyretmenin, insanlara şiddetin normal ve problem çözmenin etkili bir yolu olduğu düşüncesini aşıladığını belirtmektedirler.

Medyada şiddetin sokağa yansımalarına ülkemizden birkaç dehşet veren misal:

-07 Mayıs 2003 günü, Beyoğlu'nda sigara vermediği için üç tinercinin saldırısına uğrayan SAT Komando Yüzbaşı Zeki Şen, kalbinden bıçaklanarak öldürüldü.

-Konyaaltı İlçe Emniyet Müdür Uğur Gökcan, 22 Şubat 2012 günü birileri tarafından dolandırıldığını iddia ederek bir petrol istasyonunda aldığı benzinin bedelini vermeyen ve huzursuzluk çıkararak şahsa müdahale sırasında vurularak görev başında Şehit edildi.

-Antalya İl Özel İdaresi Genel Sekreter Yardımcısı Orhan Bora Bahçecier, 14 Ekim 2012 Pazar günü, evinin önünde, eşinin ve çocuklarının gözü önünde tinerciler tarafından bıçaklanarak öldürüldü.

İsrail’de Televizyonlar Saat 22.00’de Kapanır

Televizyonu izlerken alınan radyasyon gençlerin fiziki gelişimine zarar verirken, programlarının içeriği de psikolojisine ve aile ilişkilerine zarar vermektedir. Televizyon seyreden gençler ve ebeveynler birbirileri ile sohbet edememekte, gençlerin dersleri, okul durumları ve ihtiyaçları hakkında konuşamamakta, aile geleceğe ilişkin plan yapamamaktadır. Televizyon konusunda Anadolu insanının güzel de bir tespiti vardır: Akşam yatırmaz, sabah kaldırmaz...

Marie Winn (2012:57), İsrail’de bulunduğu sırada şahit olduğu bir hususu aktarmakta, **İsrail’de bütün televizyon kanallarının akşam saat 22.00’de yayınlarını sonlandırdığını yazmaktadır. Tespitinin devamında “İsrail TV kanallarının yayınlarını 22.00 gibi sonlandırmalarına rağmen Arapça kanalların halen yayınlarını sürdürdüğünü” belirtiyor. İsraililerin akşam dizi, müzik, yarışma, BBG vs. diyerek kafalarını karıştırmadıklarına, zamanlarını öldürmediklerine; zamanlarını eğitime, okumaya, çalışmaya ve üretime ayırdıklarına bakarak, Ortadoğu’yu nasıl karıştırdıklarını, ABD’yi ve Avrupa’yı nasıl parmaklarına takarak yönlendirdiklerini anlamak mümkündür.**

Esasen birçok eğitimci ve iletişimci, televizyondaki genel eğlence programlarının ortalama 10 yaş zekasına hitap ettiğini, ülkemizdeki eğlence programlarının içeriklerinin de büyük oranda ABD patentli olduğunu hep söylemektedirler.

Marie Winn’in yazısını okuduktan sonra, benim zamanım İsraili birinden daha kıymetsiz olamaz; bizim insanımız onlardan daha az akıllı olamaz; ben çocuklarımı, milletimin ve ülkenin geleceğini onlardan daha az düşünüyor olamam diyerek, eşim ve çocuklarımla ortak bir karar alarak evdeki televizyonun fişini çektik; öldüren eğlenceyi şimdilik hayatımızdan çıkardık. Aile olarak bir yıldır televizyon seyretmiyoruz. Evde internete de çok nadiren müracaat ediyoruz. Bu gereksiz meşguliyetler yerine birbirimizle yeterince sohbet ediyor, çocukların dersleri ile ilgileniyor, bol bol kitap ve dergi okuyor; haberleri de radyodan dinliyoruz. Şimdi daha mutlu bir aileyiz, çocuklarım da derslerinde daha başarılı.

Hiperaktif Çocuklar ve Gençler

Zeka, kişilik ve enerji fazlalığı ile ilgili olarak bazı çocuklarda ve gençlerde rastlanılan aşırı hareketlilik (hiperaktiflik) bazı aileler, hatta eğitimciler tarafından yaramazlık, uyumsuzluk, geçimsizlik olarak algılanmaktadır. Yapılması gereken gencin ilgi alanı, zeka ve kişilik yapısının iyi tahlil edip ona göre yönlendirmek ve davranmaktır.

Gençlerin anlaşılabilmesi, ebeveynlerin ve yetişkinlerin yanlış yöntemlere başvurmaması konusunda Winn (2012:150), çarpıcı bir tespitle daha bulunarak, çocukların olağan yaramazlıklarından kurtulmak için bazı anne babaların sakinleştirici ve anti-depresan ilaç kullandıklarını; bunların da belli miktarlarda afyon, afyon ruhu ya da kokain içeren ilaçlar olduğunu; bu ilaçların çocukta, bayılmasa da onları pasifleştirdiğini belirtmektedir. Maalesef günümüz Türkiye’inde halen bu yola müracaat eden aileler, bu yolu tavsiye eden ve uygulayan eğitimci ve doktorlar mevcuttur. Sonuçta da sağlığı, algısı, yetenekleri bozulmuş; problemleri artmış, duyguları bastırılmış, kendini ifade edemeyen, pasif bir insan yetişmekte; bu insan da kendine, ailesine ve topluma zarar vermektedir.

Her Genç İyidir

"Her çocuk İslam fitratı üzerine doğar, sonra onu terbiye eden ana-baba, Yahudi iseler Yahudi ahlakıyla; Hıristiyan iseler Hıristiyanlıkla, ateşperest iseler Mecusilikle ahlaklandırır” Hadis-i Şerifinde Peygamberimiz(S.A.V), şuursuz ailelerin düşeceği tehlikeleri haber veriyor, asırlar öncesinden günümüze ışık tutarak, aynı zamanda inancın, terbiyenin önemi ve ailelerin mesuliyetinin büyüklüğüne dikkat çekiyor.

Hiç şüphesiz ki, anne ve babanın çocuğuna bırakacağı en büyük miras terbiyedir. İyi yetiştireceğimiz gençler bize yardımcı ve dost olur, iyi yetiştiremez de “saldım çayıra” hesabı kendi haline bırakırsak, çıkmaz sokaklar arasında kaybolur ve birgün karşımıza sorunlu ve düşman olarak çıkar. Bir domates fidesi diktiğimizde bile kıvamında ve zamanında suyunu vermez, çevresindeki yabancı otları temizlemez, rüzgardan ve dış tehlikelerden korumazsak fide büyümmez, büyüse bile istediğimiz miktar ve kalitede domates alamayız.

Hata Kimde

Görev yaptığım ilçelerin birinde, sonbahar aylarında bir dostumuz bir çıta bal getirmiş; mesai günü ben evden çıkmadan da lojmanın zilini çalmıştı. Kapıyı açtım, selamlaşma ve hatır sormadan sonra normal bir naylon poşetteki çıtayla balı aldım. Evde yalnız olduğum için, belki akar, dönünce yerleştiririm diye, peteği evin içine veya mutfığa değil de kuzeye bakan balkona koydum. Lojman özel idare binasının üçüncü katındaydı. Öğle arası eve yürüyerek gelirken balkonda bir hareketlilik hissettim. Yaklaştığımda binlerce arının peteği bıraktığı balonda uçuştığını gördüm; bal için geldikleri anlaşılıyordu. Eve girip, balkon kapısını açtığımda arıların poşetin zayıf bir yerinde peteğe ulaştığını ve peteğin neredeyse tamamını yediklerini gördüm. Bal arıların nasibi imiş, helal olsun tabii ki. Ancak kendi kendime sordum: “Bir damla yiyemeden bal gitti. Hata arılarda mı, sende mi?” Sen tedbirini almadan balı açığa, balkona bırakırsan; hadi balkona bıraktın üzerini daha sağlam bir malzeme ile kapatmazsan tabi ki arılar gelir, girecek yeri bulur ve onu yer. Sen de elin boş bakakalırsın.

Sahip olduğumuz her değerimiz de aynen bu bal çıtası gibi. Gençlerimiz, inançlarımız, kültürel değerlerimiz, sağlığımız, huzurumuz, güvenliğimiz, ülkemiz, devletimiz... Biz bunları korumak için tedbir almazsak birileri açıkları bulur, alır götürür, talan eder; bizim de onlara kızmaya hakkımız olmaz; eğer kızacaksak kendimize kızmalıyız. O yüzden “Kapını Sağlam Kilitle, komşunu hırsız tutma” sözünü çok severim. Tam da bu söze uygun, bu kapsamda ülkemizde rahatça misyonerlik ve ajanlık faaliyeti yapanlara, ihanet odaklarına, ülkeye ve millete karşı oyun kuranlara karşı güçlü, donanımlı, uyanık, dikkatli ve hazırlıklı olmak, kendi değerlerimizi korumak, bunları yeni nesile zamanında ve doğru öğretmek gayretinde olmayı, bunun için her türlü tedbiri almak gerektiğini asla unutmamalıyız.

Neme Lazım Be Sultanım..!

Osmanlı'nın güçlü Padişahı Kanuni Sultan Süleyman, en yüksek duruma getirmiş olduğu devletin akıbetini hayal eder, günün birinde “Osmanoğulları da inişe geçer, çökmeye yüz tutar mı?” diye derin derin düşünmeye başlar. Bu gibi soruları çoğu zaman süt kardeşi meşhur Alim **Yahya Efendi**'ye sorduğundan bunu da sormaya niyet eder. Güzel bir hatla:

“Sen ilahi sırlara vakıfsın. Kerem eyle de bizi aydınlat. Bir devlet hangi halde çöker? Osmanoğulları'nın akıbeti nasıl olur? Bir gün olur da izmihlale uğrar mı?” şeklinde yazdığı mektubu fikirlerine itimat ettiği Yahya Efendi'ye gönderir.

Mektubu okuyan Yahya Efendi'nin cevabı bir bakıma çok kısa, bir bakıma içinden çıkılmaz bir hal alır:

“Neme lazım be Sultanım..!”

Topkapı Sarayı'nda bu cevabı hayretle okuyan Sultan, bir mana veremez. Yahya Efendi gibi bir zatın böylesine basit bir cevapla işi geçiştireceğini pek düşünmez. Söylenmeye başlar: “Acaba bilmediğimiz bir mana mı vardır bu cevapta?” Nihayet kalkar, Yahya Efendi'nin Beşiktaş'taki dergahına gelir. Sitem dolu sorusunu tekrar sorar:

“Ağabey ne olur mektubuma cevap ver. Bizi geçiştirme, soruyu ciddiye al!”

“Sultanım sizin sorunuzun ciddiye almamak kabil mi? Ben sorunuzun üzerine iyice düşündüm ve kanaatimi de açıkça arz ettim.”

“İyi ama bu cevaptan bir şey anlamadım. Sadece “neme lazım be Sultanım!” demişsiniz. Sanki “Beni böyle işlere karıştırma” der gibi bir anlam çıkarıyorum.”

“Sultanım! Bir devlette zulüm yayılsa, haksızlık şayi olsa, işitenler de “neme lazım” deyip uzaklaşsalar, sonra koyunları kurtlar değil de çobanlar yese, bilenler bunu söylemeyip sussa; fakirlerin, muhtaçların, yoksulların, kimsesizlerin, feryadı göklere çıksa da bunu da taşlardan başkası işitirse, işte o zaman devletin sonu görünür. Böyle durumlardan sonra devletin hazinesi boşalır, halkın itimat ve hürmeti sarsılır. Asayişe itaat hissi gider, halkta hürmet duygusu yok olur. Çöküş ve izmihlal de böylece mukadder hale gelir...”

Bunları dinlerken ağlamaya başlayan koca Sultan, söyleneni başını sallayarak tasdik eder, sonra da kendisini böyle ikaz eden bir Alime memleketinin sahip olduğu için Allah’a şükreder. Yahya Efendi'ye ise bu tür tenbihlerini mutlaka söylemesi gerektiğini anlatır. İlgili mektup, **Topkapı Sarayı**'nda sergilenmektedir.

Altyapı, Üstyapı

Ülkemizin ve milletimizin ihtiyacı olan okul, hastane, yol, menfez, köprü, su gibi demirle, çakılla, çimentoyla yapılan altyapı işlerinin yanında toplumsal sorunlara, sokaktaki sorunlara, eğitime, eğitim içeriklerine zaman ayırmak da yöneticilerin önem vermeleri gereken önemli hususlardır. Toplumdaki bir aksaklığın, bir hırsızlığın, suça bulaşmış bir gencin, madde bağımlısı bir gencin her an herkese zarar vermeyeceğinden kimse emin olamaz. Bu ülkedeki siyasetçilerin, idarecilerin, yerel yöneticilerin, öğretmenlerin, güvenlik birimlerinin, esnafın, çiftçinin, anne-babaların, kısacası herkesin “neme lazım” demeden gençlerin eğitimi ve toplumsal huzur için kafa yormalı ve zaman ayırmalıdır.

Zamanında ve yeterince ilgilenilmeyen gençler; yanlış arkadaşlar; kültürümüzden, inançlarımızdan, özümüzden, vicdan terbiyesinden uzaklaşılması; kanaatsizlik, sabırsızlık ve bunların sonucunda gelen huzursuzluk ve sosyal yaralar... Bir insan bir şeyi ne kadar iyi bildiğini iddia etse de, ne kadar okumuş olsa da, kendisinin ve herkesin iyiliği için, birilerinin ona doğruları hatırlatması, rehberlik etmesi, yardım etmesi, tavsiyelerde bulunması gerekmektedir. Özellikle suça özendiren yanlış arkadaş seçimine; boşanmalara, dağılmış ailelere ve arada kalmış çocuklara sebebiyet veren yanlış eş seçimine aile büyüklerinin mutlaka müdahale etmesi gerekmektedir.

Bu ülkede yaşayan herkesin ülkenin huzuruna ve geleceğine katkı sağlaması gerekir. Bu ülkede hizmete talip olan yöneticilerin, milletin ve devletin kendilerine verdiği görev ve duyulan güven temelinde, bundan böyle gençlerle ve eğitimleriyle daha çok ilgilenmeli, değerler eğitimi işlemeli, bu konuda kaynak ve doküman sağlamalı; toplumsal sorunlarla, dağılmış ailelerin çocukları ile, kimsesiz yaşlılarla, Şehit Yakınları ve Gazilerle, dul ve yetimlerle, madde bağımlısı ve şiddete uğramış insanlarla öncekine göre daha çok ilgilenmeli ve ilgilenilmesini sağlamalıdır. Bu gençlerin ve milletin geleceği açısından hem milli, hem de manevi bir görevdir. Mart 2013- Konyaaltı/Antalya

Kaynakça

- Çığ, Ünsal, (2006), “George Gerbner”, İçinde, Kadife Karanlık 2 (s.11-88), (Ed.Bariş Çoban), Su Yayınevi, İstanbul.
- Kalay, İlnur, (1998), “Medyanın Çocuklara Etkisi”, İçinde, Yay.Haz.Yasemin İnceoğlu, Medya ve Toplum (s.99-128), Der Yayınları, İstanbul.
- Kalb, Marvin, (2007), “The Israeli-Hezbollah War of 2006: The Media as a Weapon in Asymmetrical Conflict”, Harvard University, John F. Kennedy School of Government, Faculty Research Working Papers Series (PDF).
- Oskay, Ünal, (1998), “Yıkanmak İsteyen Çocuklar” Olalım, Yapı Kredi yayınları, İstanbul.
- Postman, Neil, (2004), Televizyon:Öldüren Eğlence, (Çev.Osman Akınhay), Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Rigel, Nurdoğan, (1995), Şahlanan Şiddet, Der Yayınları, İstanbul.

Trend, David, (2007), Medyada Şiddet Efsanesi, Eleştirel Bir Giriř, (Çev.Gül Bostancı), Pasifik Ofset, İstanbul.
Winn, Marie, (2012), **Çocuđumu Fiřte Unuttum**, (Çev. İbrahim Kapaklıkaya), Ufuk Yayınları, İstanbul.